

Evropski puls

Elektronski mjesečnik za evropske integracije broj 116, maj 2015.

TEMA BROJA

Kako se i zašto EU zainteresovala
za problem ulcinjske Solane

Intervju

Član DIK-a,
Vlado Dedović

Izazovi u EU

Referendum o izlasku Velike Britanije iz EU
– put u nepoznato

Uvodnik: Azil

Vladan Žugčić

Crna Gora je tokom 2014. izvezla robu u vrijednosti od 338 miliona eura. Za prvih 11 mjeseci registrovani priliv doznaka iz inostranstva iznosio je 322 miliona eura i vjerovatno će biti na prosječnom godišnjem nivou od oko 350 miliona eura. Riječ je samo o novcu koji stiže bankarskim transakcijama i procjenjuje se da makar 50 do 100 % te sume građani na privremenom radu u inostranstvu privatnim kanalima, kao poklon ili slično, dostave svojim porodicama ili prijateljima u Crnoj Gori.

Ispada da je radna snaga najbolji izvozni proizvod Crne Gore. I ne treba da čudi da se posljednjih mjeseci povećao broj građana Crne Gore koji, po ko zna koji put u istoriji, idu u bijeli svijet trbuhom za kruhom.

Potpredsjednik Vlade za regionalni razvoj **Rafet Husović** saopštio je nedavno da je za prva četiri mjeseca ove godine azil u zemljama EU zatražilo 1.015 osoba, što je neznatno više u odnosu na prošlu godinu. Iz civilnog sektora i opozicije tvrde da je sa sjevera od početka godine otišlo više od 4.500 ljudi.

Objе strane su vjerovatno u pravu – razlika je u tome što znatno veći broj crnogorskih građana ne traži azil, znajući da se teško dobija, već pokušava da na par mjeseci nađe posao na crno preko rođaka i prijatelja koji su odavno pošli i imaju uredne radne papire u Njemačkoj, Švedskoj, Francuskoj, Luksemburgu...

Izbor je jednostavan. Rizikovati da vas imigracione vlasti uhvate na nekom gradilištu ili kuhinji restorana i deportuju, uz mogućnost da uštedite par hiljada eura spavajući kod rođaka ili prijatelja za tri mjeseca, koliko možete da boravite, kao turista, u Šengen zoni. Ili da, po preporuci ministarke rada **Zorice Kovačević**, berete breskve ili grožđe na planatažama za 10 do 15 eura dnevno.

A možete i da vjerujete u predizborno obećanje premijera **Mila Đukanovića** iz 2012. da će do izbora 2016. biti otvoreno 40.000 novih radnih mjesta.

Kalendar

- 4. – 8. maj **Proslava evropske nedjelje** / Delegacija EU u Crnoj Gori organizovala proslavu "Evropska nedjelja u Crnoj Gori" kroz niz aktivnosti i programa, kao što su ples sa EU ambasadorima, radionica o kreativnom pisanju sa crnogorskim književnicima, debata o koristima članstva u EU. Program je obuhvatio i "Mini EXPO" događaj, inspirisan ovogodišnjom Univerzalnom izložbom u Milanu, na kojem će se predstaviti države članice EU.
- 7. maj **EK: Rast 3, 3%, dug 62 %** / Evropska komisija (EK) je u novim, prolječnim prognozama, procijenila rast crnogorske ekonomije u ovoj godini na 3,3%. U prethodnoj, zimskoj, prognozi očekivali su rast od 3%. Vlada u svojim dokumentima očekuje rast od 3,5%. Prema projekcijama EK, javni dug Crne Gore će ove godine iznositi 62%, a u narednoj 65,7% BDP-a. Države sa preko 60% javnog duga se smatraju visoko zaduženim.
- 19. maj **Postavili čvrst temelj za mjerljive rezultate za EU** / Crna Gora je postavila čvrste temelje za sljedeću, zahtjevniju fazu evropskih integracija u kojoj se očekuju mjerljivi rezultati, ocijenio Kolegijum za pregovore o pristupanju EU, kojim je predsjedavao premijer **Milo Đukanović**. Kolegijumu prisustvovali ministari pravde, unutrašnjih poslova i ljudskih i manjinskih prava, kao i predsjednica Vrhovnog suda i vrhovni državni tužilac.
- 26. maj **Đukanović: Nije bitno hoćemo li u EU za pet ili 10 godina...** "Premijer Milo Đukanović poručio da je malo važno da li će Crna Gora postati članica EU za 5 ili 10 godina, te da je važno da je država koncentrisana na reforme. "Nije toliko važno da li će cilj biti postignut za 5 ili 10 godina. Bitno je da smo fokusirani na reforme. Nastavićemo ovim ritmom i ne sumnjam da će se naša dinamičnost pozitivno odraziti na čitav proces", rekao Đukanović u intervjuu za italijanski list "La Stampa".
- 28. maj **Azil tražilo 1.015 osoba iz Crne Gore** / Potpredsjednik Vlade za regionalni razvoj **Rafet Husović** saopštio da je za prva četiri mjeseca ove godine azil u zemljama EU zatražilo 1.015 osoba. "Od toga je njih 850 prvi put podnijelo zahtjev za azil, dok je 165 lica ponovilo taj zahtjev", kazao je Husović navodeći da se najveći broj odnosi za traženje azila u Njemačkoj, Švedskoj, Francuskoj i Luksemburgu. On je saopštio da se iz Rožaja privremeno iselio 561 građanin. Iz dijela civilnog sektora ranije su saopstili da je sa sjevera početka godine otišlo više od 4.500 ljudi.

Lažna carstva

Piše: Tanja Fajon

Autorka je slovenačka političarka i poslanica je Evropskog parlamenta

Dok pišem ovaj članak, moje misli lutaju po sjećanjima od maja prošle godine. U trenutku kada su vijesti o Srbiji pogođenoj poplavama počele da se šire, u Sloveniji smo imali zahtjevnu i dinamičnu kampanju za izbore za Evropski parlament. Osim uspješnih poziva upućenih međunarodnoj zajednici za pomoć i donacije, još nešto je odjeknulo: navodno blokiranje određenih vebajtova i onlajn sadržaja. Naime, onlajn sadržaj koji je prepoznat kao kritika na reakciju Vlade na poplave bio je uklonjen sa nekoliko vebajtova, a pristup nekima je bio trenutno onemogućen.

Ovo nije jedini „alarm“ u pogledu slobode izražavanja i slobode medija koji imamo u posljednje vrijeme. Ako pogledamo unazad i napravimo rezime situacije u Srbiji od kada sam izabrana za izvjestioca iz sjenke Evropskog parlamenta, prva stvar koja mi je na pameti je nezadovoljavajuća situacija u pogledu slobode medija. Istraživanje je pokazalo da medijsko okruženje u Srbiji nije povoljno za novinare koji su često žrtve verbalnih i fizičkih napada. Prostor za objektivno, profesionalno i kritičko izvještavanje je, takođe, znatno ograničen. Indeks slobode medija u svijetu za 2015. to jasno oslikava: Srbija je zauzela 67. mesto (od 180 zemalja), što je za 13 mjesta niže u odnosu na 2014. Izgleda da se situacija pogoršava i taj me trend brine.

Nažalost, stanje stvari je još tužnije u Crnoj Gori u kojoj se nedavno dogodio još jedan napad, a novinarka koja je radila svoj posao bila je žrtva napada. Njen automobil je uništen, a ona je ostavljena u strahu i pod policijskom zaštitom. Mi, poslanici Evropskog parlamenta, smo izrazili svoju zabrinutost povodom napada na novinare i medijsku imovinu nekoliko puta, ali izgleda da se situacija nije poboljšala. Mišljenja sam da sve dok se ne razriješe slučajevi napada na novinare i dok se ne zadovolji pravda ne možemo očekivati zaustavljanje ovakvog trenda. Prema pomenutom indeksu slobode medija, Crna Gora je rangirana na 114. mestu, što je drugi najlošiji rezultat u Evropi.

Najlošiju poziciju u Evropi i 117. mesto od 180 zemalja zauzela je Makedonija, država u kojoj trenutno vlada duboka politička kriza, a u kojoj mediji – kao i u svakoj drugoj krizi – igraju važnu ulogu.

Otkako je vlada **Gruevskog** preuzela kontrolu nad državom i njenim politikama, došlo je do ozbiljnih optužbi da je sam Gruevski preuzeo kontrolu nad medijima. Nagrađujući samo provladine medije i ignorišući kritiku, Gruevski je stvorio „lažno carstvo“ koje je dobilo svoj epilog nedavno kada su se odigrali masovni antivladini protesti a koje nije prenijela nijedna makedonska TV stanica. Za posledicu, twitter i Facebook, koji su sve popularniji među mladima i obrazovanim u posljednjih par godina, bili su jedini izvor informacija. Ipak, vlada je bila dovoljno cinična da ograniči pristup društvenim mrežama na dan protesta: prema riječima onih koji su držali različite zastave i pozivali Gruevskog da ode, internet konekcije su oslabile onemogućavajući postavljanje fotografija sa protesta.

Sve ovo me tjera da se zapitam: da li je kontrola javnog mnjenja, građenje lažnih carstava istomišljenika i kršenje temeljnih prava, oličenih u slobodi izražavanja, održiva na duge staze? To svakako nije demokratija, jer osnove demokratije čine slobodni mediji i pluralizam mišljenja.

U cilju dostizanja „zdravijeg“ stanja medija u Srbiji, Crnoj Gori i Makedoniji, vidim dvije osnovne oblasti koje treba unaprediti. Prvo, neophodan je visok nivo slobode medija kako bi novinarima bilo omogućeno da izvještavaju kritički i bez samocenzurisanja; drugo, bolje regulisanje transparentnosti vlasništva nad medijima. Dozvoliti finansijskom kapitalu da određuje protok informacija i kreira javno mnjenje u istorijskim trenucima za ove zemlje – procesu pridruživanja EU– je prosto neprihvatljivo. Poštovanje ljudskih prava i osnovnih sloboda je u srži EU. Sa druge strane, budućnost Srbije, Crne Gore i Makedonije je u evropskoj porodici naroda. Međutim, moja utisak je da stanovnici ovih zemalja žele veću slobodu medija i poštovanje slobode izražavanja nezavisno od njihove budućnosti u EU, zato što im je dosta ukidanja i cenzure. Sofisticirane tehnologije i društvene mreže vraćaju moć narodu i zbog toga ću ostati optimistična po pitanju dostizanja ovog cilja.

Izvor: portal European Western Balkans

Da li će ulcinjska Solana oživjeti ili čekamo
burne reakcije iz Evrope

Ptice umiru pjevajući na ulcinjskoj Solani

Piše: Svetlana Pešić

Nakon stečaja u ulcinjskoj Solani, koja predstavlja jedno od najbitnijih gnjezdilišta ptica na Mediteranu, prestalo se sa ispušćavanjem slatke i upumpavanjem slane vode, a sa njom i hrane za ptice. Zbog toga je cjelokupan prelet postao ugrožen za više od 250 od ukupno oko 500 vrsta ptica, koliko ih je zabilježeno u Evropi. Ukoliko se uskoro ne pokrenu pumpe za upumpavanje slane vode, ovaj prostor ne proglasi zaštićenim područjem i ne zabrani lov, cjelokupan biodiverzitet će biti uništen. Takođe, to bi moglo ugroziti pregovore Crne Gore sa EU.

Iako je crnogorski civilni sektor upozoravao na ozbiljnost problema u Solani, crnogorske vlasti su reagovala tek nakon dramatičnog upozorenja ambasadorke Francuske, Poljske i Njemačke – **Veronike Brumo, Grazine Sikorske i Gudrun Štajnaker**. To je prvi put da predstavnici EU na konkretnom primjeru ukažu na značaj očuvanja životne sredine. One su zatražile hitno oživljavanje biodiverziteta i samim tim pokretanje rada ulcinjske Solane. Upozorile su da stanje na ovom prostoru mora biti sređeno kako trenutna situacija ne bi ugrozila međunarodni ugled Crne Gore i pregovore o pristupanju sa EU. Savjetu Evrope i Evropskom parlamentu uputile su dopis u kojem ukazuju da je obaveza Vlade da zaštiti područje Solane. Osnova za to se nalazi u Brenskoj, Bonskoj i Ramarskoj konvenciji čija je Crna Gora potpisnica. Ove obaveze, takođe, proizilaze iz programa EU Natura 2000 u sklopu pregovaračkog procesa u poglavlju 27 – Životna sredina.

Ulcinjaska Solana je vještački ekosistem i služi kao gnjezdilište i servis za veliki broj ptica, za više ugroženih vrsta riba, vodozemaca i gmizavaca. Vlasnik Solane od 2003. je Eurofond, iz kojeg stoji biznismen **Veselin Barović** blizak premijeru **Milu Đukanoviću**. Zbog duga od 13,000 eura u Solanu je 2005. uveden programirani stečaj, a 2011. doživjela je klasični stečaj i bankrot.

Ukoliko se uskoro ne pokrenu pumpe za upumpavanje slane vode u bazene ulcinjske Solane i time obezbijedi hrana pticama, ovaj prostor ne proglasi zaštićenim područjem i ne zabrani lov, cjelokupan biodiverzitet će biti uništen. To bi, kako su upozorile ambasadorke Njemačke, Francuske i Poljske, moglo ugroziti pregovore Crne Gore sa EU.

Solana je izgrađena 1934. kao dio nekadašnje lagune Zoganjско blato, koja je isušena i pretvorena u bazene sa slanom vodom. Njena površina je 1.468 hektara. Na području Solane je registrovano oko 250 od 500 vrsta evropskih ptica. Solana je u "sendviču" najznačajnijih ornitoloških lokaliteta na Jadranu, pa i šire. Dodatno, ulcinjska Solana je jedna od deset najvećih i jedna od najmlađih solana na Mediteranu. Prije dvije godine je odlučeno da se zabrani pretvaranje ovog prostora u gradsko-građevinsko zemljište što je izgleda i bila namjera Eurofonda. U međuvremenu, imovina Solane je jedanaest puta bezuspješno oglašavana na prodaju. Cijena kompletne imovine prodavala se za 179 miliona eura. Dodatni problem za pokretanje rada predstavlja i to što vlasnici Solane sa državom vode spor tražeći da im se prizna pravo svojine nad imovinom 1/1, ili da im država isplati 200 miliona eura.

Evroparlamentarka i šefica Parlamentarnog odbora za Stabilizaciju i pridruživanje (POSP) između Crne Gore i EU, **Analiza Dods** uputila je u aprilu pismo premijeru Đukanoviću u kojem poziva Vladu da pronade najbolji način za rješavanje pitanja Solane. Delegacija EP, među kojim je bila i Dods, posjetila je Solanu i imala sastanak sa predsjednikom opštine Ulcinj, sindikatima, predstavnicima ministarstava, stečajnom upravom, NVO. *"Uprkos našem očekivanju da se sretnemo sa ministrom ili njegovim zamjenikom, samo su nižerangirani službenici Ministarstva održivog razvoja i turizma (MORT)*

Analiza Dods

bili prisutni i nijesu bili u mogućnosti da nam objasne kako će resursi koje je vaša Vlada opredijelila biti iskorišteni – ko bi ponovo započeo radove, na koji način i kada. Razumijemo da su potrebni hitni koraci kako bi se ponovo izgradile pumpne stanice koje bi dovodile morsku vodu do Solane. Ukoliko do ovoga ne dođe u narednih par nedjelja, ptice će izgubiti ovu godinu za razmnožavanje i mnoge od njih će uginuti. Apelujemo na Vas da intervenišete, tako da ne gubimo vrijeme”, ukazala je Dods u pismu crnogorskom premijeru.

Odmah nakon ovih poruka iz EP i ambasadorke uslijedila je reakcija državnih organa. Državna sekretarka MORT-a **Daliborka Pejović** je saopštila da Ministarstvo priprema informaciju o potrebnih 165,000 eura, koje bi se iskoristile za reparaciju pumpi i ispušavanje slatke i slane vode u bazene.

Zamjenica ministra održivog razvoja i turizma i šefica Radne grupe za poglavlje 27 **Ivana Vojinović** za *Evropski puls* je saopštila da je, u skladu sa zaključcima međunarodne konferencije, MORT uz pomoć UNDP-a i Privrednog suda osigurao 60, 000 eura za popravku pumpe: *”Na sjednici Vlade 28. maja 2015, Vlada je odlučila da izdvoji dodatnih 80,000 eura za obnovu infrastrukture u Solani”,* pojasnila je ona.

Opština Ulcinj u saradnji sa MORT, Centrom za zaštitu i proučavanje ptica i Centrom za održivi razvoj najavila je dobrovoljno čišćenje kanala za potrebe nesmetanog upumpavanja slane vode u bazene Solane na Svjetski dan zaštite životne sredine, 5. juna.

Međutim, ornitolog i izvršni direktor Centra za zaštitu i proučavanje ptica (CZIP) **Darko Saveljić** ističe da je, bez obzira na sve najave, stanje na Solani trenutno haotično i veoma teško za ptice. *”Mnogi bazeni ostali su bez vode tako da je oko 300 parova flamingosa koji su počeli gniježđenje, potražilo drugo stanište. I mnoge druge vrste prinuđene su da se gnijezde na praznim bazenima zbog čega su izloženi i predatorima”,* kazao je Saveljić za *Evropski puls*. Saveljić je podsjetio da se država od

Darko Saveljić

Na području Solane je registrovano oko 250 od 500 vrsta evropskih ptica. Solana je u “sendviču” najznačajnijih ornitoloških lokaliteta na Jadranu, pa i šire.

1999. informiše o potrebi zaštite biodiverziteta Solane, da je devet godina kasnije napravljen plan upravljanja Solanom, a 2011. studija koja nameće zaštitu prirode. *“Sve je stajalo u fiokama. Država je 2012. preuzela obaveznu da je proglasi spomenikom prirode. Solana je danas ozbiljan problem, a njen opstanak zavisi od naše svijesti i savjesti”,* poručio je Saveljić.

Saveljić dodaje da je Upravni odbor Solane 2004. to područje je proglasio prvim privatnim parkom prirode u Crnoj Gori, a godinu dana kasnije je posebnom odlukom proglasio zabranu lova i ribolova na tom prostoru. *”U suprotnosti sa vizijom tadašnje uprave, Ministarstvo poljoprivrede je 2010. donijelo kontroverznu odluku kojom odobrava lov na jednom dijelu Solane, ignorišući odluku uprave kao pravnog subjekta koji je odluku o zabrani lova donio u skladu sa javnim interesom građana Crne Gore, ali i međunarodne zajednice”,* navodi on.

Saveljić je dalje podsjetio i da niko nije reagovao zbog katastrofalne situacije u Solani, dok CZIP nije pozvao EK, Bird Life International i sekretarijate konvencija čija je Crna Gora potpisnica da reaguju. Iz CZIP-a, podsjeća Saveljić, ukazivali su da je pumpe na Solani potrebno otvoriti kako bi se ekosistem na istočnoj obali Jadrana, preko kojeg tokom jesenje i proljetne seobe leti više miliona ptica održao vitalnim: *“Solana je prošle godine prestala sa radom i svi vitalni objekti za upumpavanje vode su uništeni, iako je imenovana stečajna uprava sa zakonskom obavezom i pod krivičnom odgovornošću bila u obavezi da ih sačuva”.*

Uništene pumpe, naglasio je Saveljić, neophodno je hitno staviti u funkciju kako bi se ispumpala

Ministarstvo održivog razvoja uz pomoć UNDP-a i Privrednog suda osiguralo je 60, 000 eura za popravku pumpe, a Vlada izdvojila dodatnih 80,000 eura za obnovu infrastrukture u Solani. Međutim, to je samo prvi korak.

“Javni interes” preči od očuvanja prirode

Da će poglavlje 27 - Zaštita životne sredine biti jedno od najtežih za Crnu Goru ukazali su u više navrata zvaničnici EK i EU. U skriningu za poglavlje 27 se navodi da je Crna Gora “djelimično uskladila” svoje zakonodavstvo s pravnom tekovinom EU i da je njeno sprovođenje pravne tekovine “i dalje u ranoj fazi”.

“Prije otvaranje poglavlja 27, Crna Gora će morati da se u potpunosti uskladi sa direktivama o staništima i o divljim pticama. Još nedostaju članovi od suštinske važnosti, kojima se određuje cijela logika režima EU vezanog za zaštitu ptica, vrsta i staništa...”, piše u Izvještaju.

Logika poglavlja 27 zasnovana je na Natura 2000. To je ekološka mreža zaštićenih područja na prostoru EU i najveća koordinirana mreža područja očuvanja prirode u svijetu. Crna Gora će postati dio NATURE 2000 pristupanjem EU.

Vlade Evropske Zajednice usvojile su 1992. zakonodavni okvir osmišljen kako bi se zaštitila najozbiljnije ugrožena staništa i vrste širom Evrope: Direktivu o staništima (zahtijeva posebna područja očuvanja namijenjena za druge vrste, osim ptica) i Direktivu o pticama (zahtijeva osnivanje posebnih zaštićenih područja za ptice). Zajedno čine Natura 2000 mrežu zaštićenih područja.

U skriningu za Crnu Goru se dodaje i da su ograničeni naučni podaci za određivanje zaštićenih područja i buduću mrežu Natura 2000: “Crna Gora je do sad označila samo pet kopnenih Emerald područja (buduća mreža NATURA 2000) i nema zaštite priobalnih i morskih područja... Dodatno, Crna Gora će morati i da sastavi nacionalni spisak lokacija od značaja za Zajednicu u sklopu Direktive o staništima, kao i da označi područja posebne zaštite u sklopu Direktive o pticama da bi uspostavila ekološku mrežu NATURA 2000”. EK ukazuje i da Crna Gora previše naglašava definiciju preovlađujućeg javnog interesa. “Ovaj pristup nije u skladu sa ciljevima direktiva EU koje se odnose na prirodu”, ističe se u Izvještaju.

kišnica i upumpala slana voda a sa njom i hrana za ptice. “Očekujemo da se postojeće pumpe stave u funkciju i ovaj ekosistem počne održavati kako je to rađeno posljednjih 80 godina. Ukoliko se to ne uradi do sredine juna, to područje će se pretvoriti u pustinju, a time će prestati i da servisira milione ptica koje migriraju. Ekološka šteta koja će nastati je nemjerljiva, a neminovno će dovesti i do burne međunarodne reakcije. Nadamo se konačnom stavljanju pod zaštitu, kao što je to planirano prostorno-planskom dokumentacijom,” podvukao je Saveljić.

Vojinović ističe da je u toku proces revizije Studije zaštite Solane u Agenciji za zaštitu životne sredine koja će, osim preciznih granica, definisati koncept zaštite, unaprijeđenja, održivog razvoja, kao i način upravljanja ovim područjem, uzimajući u obzir vlasnička prava i zatečene privredne djelatnosti. Studijom će, navodi ona, biti dat prijedlog za upravljača

Ornitolog i izvršni direktor Centra za zaštitu i proučavanje ptica (CZIP) Darko Saveljić ističe da je, bez obzira na sve najave, stanje na Solani trenutno haotično i veoma teško za ptice: “Mnogi bazeni ostali su bez vode tako da je oko 300 parova flamingosa koji su počeli gniježdenje, potražilo drugo stanište. I mnoge druge vrste prinuđene su da se gnijezde na praznim bazenima zbog čega su izloženi i predatorima”

ovog zaštićenog prirodnog dobra, kao i mogući izvori potrebnih sredstava za sprovođenje zaštite. U međuvremenu, navodi Vojinović, sve aktivnosti preduzete na zaštiti ulcinjske Solane podrazumijevaju stvaranje uslova da se u postojećim okolnostima ne ugrozi stvoreni biodiverzitet.

Član Državne izborne komisije (DIK)
Vlado Dedović za *Evropski puls*

Sljedeći izbori jedan od najvažnijih testova za Crnu Goru u EU integracijama

Član Državne izborne komisije (DIK) **Vlado Dedović** ocjenio je, u razgovoru za *Evropski puls*, da će organizacija narednih parlamentarnih izbora biti jedan od najvažnijih testova za Crnu Goru u procesu evropskih integracija. "Očekujem da će izborni ambijent na narednim izborima biti pod posebnom lupom međunarodne javnosti jer je prethodni izborni ciklus bio obilježen padom povjerenja u izbore i pojavama poput afere "Snimak" i drugim slučajevima zlorabotreb državnih resursa u toku izbornih procesa. Izborni procesi koji su se u prethodnom periodu sproveli u Crnoj Gori, obilježeni su pojavama koje su uslovile kontinuirano osporavanje integriteta izbora i njihovih rezultata. Navodi o različitim vrstama izbornih zlorabotreb prisutni su bili u svim izbornim procesima, a posljedica su, po mom mišljenju,

neadekvatnog odgovora državnih institucija na aferu "Snimak", koja je ujedno i ključni događaj koji je uticao na to da se napravi korak unazad i preispita povjerenje političkih subjekata u izborne procese", kazao je Dedović, koji je u DIK-u izabran kao predstavnik nevladinih organizacija.

Vlado Dedović

» *Kako komentarišete činjenicu da u praksi praktično nije zaživjela ni jedna od bitnih novina u setu izbornih zakona koja bi trebalo da obezbijede fer izbore?*

Zakon o izboru odbornika i poslanika kao jednu od najznačajnijih novina predvidio je uspostavljanje novog koncepta identifikacije birača na biračkim mjestima. Iako su odredbe o elektronskoj identifikaciji stupile na snagu početkom novembra prošle godine – do danas, nijesu stvoreni uslovi za primjenu ovog koncepta identifikacije birača.

O ovom pitanju je bilo mnogo riječi kada su organizovani lokalni izbori u Herceg Novom,

Veoma je važno da se od strane DIK-a i MUP-a preduzmu zajedničke aktivnosti na obuci organa za sprovođenje izbora o novom sistemu identifikacije birača i testirati ga prije parlamentarnih izbora

u decembru 2014, kada nijesu bili obezbijeđeni uslovi za sprovođenje koncepta elektronske identifikacije birača. Tada je, primijenjen raniji koncept identifikacije putem spreja i optičkih čitača spreja – koji nije imao uporište u Zakonu, već u improvizovanom mišljenju DIK-a – koje nije pravno obavezujuće. Potencijalno, mogli smo imati situaciju da građani u Herceg Novom glasaju i bez prethodne identifikacije – jer ih niko nije mogao obavezati da budu identifikovani na biračkom mjestu po osnovu koncepta koji nije predviđen u Zakonu o izboru odbornika i poslanika.

» *Danas je ista situacija sa elektronskom identifikacijom birača?*

Situacija je ista i danas, jer MUP još uvijek nije obezbijedio opremu za elektronsku identifikaciju birača, iako je proteklo već više od godinu i tri mjeseca od usvajanja Zakona o izboru odbornika i poslanika. Prema posljednjim informacijama iz MUP-a, nabavka opreme je u završnoj fazi – i zaista očekujem da će se u najskorijem periodu obezbijediti uslovi za primjenu ovog koncepta. Pogotovo, cijenim da je veoma važno da se od strane DIK-a i MUP-a preduzmu zajedničke aktivnosti na obuci organa za sprovođenje izbora o novom sistemu identifikacije birača i testirati ga prije parlamentarnih izbora.

» *Spekuliše se i sa mogućnošću prijevremenih izbora na jesen. Što to znači s obzirom na nepostojanje zakonskih preduslova za njih?*

Eventualno zakazivanje prijevremenih parlamentarnih izbora za drugu polovinu 2015. predstavljao bi ozbiljan problem u organizacionom smislu, jer još uvijek nijesu stvoreni uslovi za

Navodi o različitim vrstama izbornih zloupotreba prisutni su bili u svim izbornim procesima, a posljedica su, po mom mišljenju, neadekvatnog odgovora državnih institucija na aferu "Snimak", koja koja je ujedno i ključni događaj koji je uticao na to da se napravi korak unazad i preispita povjerenje političkih subjekata u izborne procese

organizaciju izbora u skladu sa odredbama Zakona o izboru odbornika i poslanika.

» Ni u DIK-u nije obavljen čitav posao. Da li su u DIK-u obezbijedeni saradnici, stručne službe, proštorije... sve ono sa čim je raniji sastav DIK-a imao probleme?

DIK još uvijek nema elementarnih kapaciteta da sprovodi zakonom predviđene nadležnosti – prvenstveno u dijelu kontrole u sistemu finansiranja političkih partija i nadzora koji DIK treba da vrši nad sprovođenjem Zakona o biračkom spisku.

DIK je usvojila akt o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji stručne službe koji je verifikovan od strane skupštinskog administrativnog odbora početkom godine – ali još uvijek nije realizovan konkurs za angažovanje službenika u stručnoj službi. Napominjem da je DIK-u u ovoj godini povećan i budžet – kako bi bila u prilici da kroz uspostavljanje stručne službe izgradi svoje kapacitete i unaprijedi svoje djelovanje na polju sprovođenja zakonom povjerenih nadležnosti.

Na nedostatne kapacitete DIK-a u nekoliko navrata je upozorila i Evropska komisija u svom posljednjem izvještaju o napretku Crne Gore, ali do danas, što se funkcionalnosti DIK-a tiče, okolnosti su nepromijenjene.

» Zakon o biračkim spiskovima je sada centralizovan i to je dio koji urađen u skladu sa zakonskim rokovima. Da li nam možete reci nešto više o tom dijelu izbornog zakonodavstva?

Novi birački spisak nije obezbijedio garancije da sva lica koja su upisana u njemu zaista ispunjavaju uslove za ostvarivanje biračkog prava. Čini se da će problem tzv.

Policija i tužilaštvo se moraju zainteresovati za izborne zloupotrebe

» Gdje je uloga policije i tužilaštva u izbornim procesima?

Kroz usvajanje novog paketa izbornih zakona, stvoreni su pravni preduslovi za efikasniju borbu protiv izbornih zloupotreba u toku izbornih procesa. Međutim, kao i do sada, veliko je pitanje kolika će biti efikasnost primjene zakona i koliko će institucije proaktivnim djelovanjem uticati da se smanji prostor za izborne zloupotrebe.

Pored organa izborne administracije, policija i tužilaštvo moraće da imaju mnogo veći stepen interesovanja za praćenje i procesuiranje slučajeva izbornih zloupotreba. Prilikom nedavnog razgovora sa VDT-om posebno sam upozorio na neophodnost proaktivnijeg djelovanja tužilaštva u okviru izbornih procesa, što do sada nije bio slučaj. Podsjećam da je u prethodnom periodu donešeno nekoliko presuda, od kojih su pojedine već i pravosnažne, u kojima su utvrđene povrede slobode opredjeljenja pri glasanju i izborne zloupotrebe.

fiktivnih birača i dalje postojati, jer nije izvršena terenska provjera podataka sadržanih u registrima prebivališta. Takođe, s obzirom da je u postupku utvrđivanja novog biračkog spiska izvršena promjena podataka o biračkom mjestu za gotovo 90.000 građana, neophodno je da MUP sprovede zakonsku obavezu iz Zakona o biračkom spisku i obavijesti građane o svim promjenama koje su nastale u vezi sa njihovim biračkim mjestima, kako ne bi došlo do problema u periodu nakon raspisivanja izbora – ili čak u toku samog izbornog dana.

V.Žugić

Juncker opušten

Evropska komisija pokušala je da opravda ponašanje svog predsjednika **Jean Claude Junckera**, opisujući njegov stil ophođenja kao "opušten". Juncker je nedavno na samitu u Rigi u više navrata bio prislan u ophođenju sa evropskim liderima -

ministra spoljnih poslova Luksemburga je potapšao po obrazu dok je belgijskog premijera poljubio u glavu. Ipak, najviše pažnje je privukao pozdrav koji je uputio mađarskom premijeru **Viktoru Orbanu**, dočekavši ga sa "zdravo, diktatore". Juncker je "poznat po svom vrlo neformalnom i često opuštenom stilu", rekao je njegov portparol **Margaritis Shinas** što je izazvalo smijeh u pres sali Komisije.

Juncker (60) je u politici već 35 godina, a bio je premijer Luksemburga tokom 19 godina, podsjetio je njegov portparol. "On vrlo dobro poznaje sve evropske lidere sa kojima ga vezuje obostrano povjerenje", rekao je portparol predsjednika EK. On je dodao da je Orban odgovorio Junckeru tako što ga je oslovio sa "veliki vojvodo" (pun naziv članice iz koje dolazi Juncker je Veliko Vojvodstvo Luksemburg), ali nije želio da komentariše stavove Junckera o Orbanovoj politici.

Portugalske zlatne vize

Korupcijski skandal sa tzv. zlatnim boravišnim vizama koje Portugal nudi stranim investitorima smanjio je interesovanje bogatih Kineza za 20%, saopštila je vlada u Lisabonu.

Portugal je strancima spremnim za ulaganje u tu zemlju zauzvrat ponudio tzv. zlatne vize. Budući da je Portugal član EU i šengenskog prostora, to omogućava kretanje i po drugim članicama EU. Za zlatnu vizu dovoljno je izdvojiti najmanje 500.000 eura za kupovinu kuće ili apartmana,

uložiti najmanje milion eura u Portugalu ili otvoriti 10 radnih mjesta. Moguća su i manja ulaganja u naučne ili umjetničke projekte.

Do sada je u zamjenu za investicije od 1,4 milijarde eura izdato 2.738 dozvola boravka u Portugaliji, od čega 1.909 Kinezima. Protivnici ovog mehanizma smatraju da se ne zna porijeklo novca, da je to pogodno za ulazak kriminalnih organizacija, ali ukazuju i da se ne ulaže u razvoj ekonomije već samo u nekretnine. Za ovu šemu najzainteresovaniji su Kinezi. Od 2.378 dozvola do kraja aprila ove godine, 1.909 je izdato Kinezima, a daleko iza su Brazilci sa 86 viza i Rusi sa 79.

Međutim, novembra 2014. portugalska policija uhapsila je 11 osoba, između ostalog tri Kineza, direktora portugalske granične policije i dva visoka funkcionera, u okviru šire mreže, što je dovelo do ostavke ministara unutrašnjih poslova **Migela Maseda**.

Turistima iz SAD i Kine EU jeftinija za 20-25%

Putovanja u Evropu postala su još privlačnija jer je slabiji euro učinio zemlje eurozone mnogo jeftinijim za turiste, posebno američke i kineske. Rast rezervacija i prodaje aviokarata za Evropu

bilježi se od početka godine i očekuje se da bude još veći. Turističkim radnicima u Evropi sada ostaje samo da podstaknu turiste da više troše jer, kako se pokazalo, kineski turisti troše u prosjeku četiri puta više nego američki.

Zahvaljujući jačanju dolara američkim turistima će odmor u Evropi ove godine biti za oko 25% jeftiniji nego 2014. Kinezima je cijena odmora niža za oko 20% jer je kineska valuta toliko dobila na vrijednosti prema euru. Istovremeno se očekuje da stanovnici zone eura pod pritiskom usporenog ekonomskog rasta izaberu da odmor provedu unutar zone.

Studije o očekivanjima poslovnih krugova i javnosti
u zemljama zapadnog Balkana

Bez mnogo optimizma

Poslovni krugovi na zapadnom Balkanu su veoma oprezni i ne vide da bi kratkoročno moglo doći do poboljšanja u ekonomijama regiona kojima je i dalje ključni problem kako da podstaknu privredni rast i zapošljavanje, a smanje budžetske manjkove i zaduživanje. Oni, međutim, naglašavaju da je jedini način da se pokrenu rast i razvitak uspostavljanje sveobuhvatne regionalne politike usmerene ka Evropskoj uniji. To je zaključak studije o očekivanjima poslovnih krugova i javnosti u zemljama zapadnog Balkana izrađene za strategiju "Jugoistočna Evropa 2020" Regionalnog savjeta

za saradnju u Sarajevu. Balkanski barometar je objavljen 6. maja u Briselu u okviru skupa "Dan regionalne saradnje", uz učešće ministara i zvaničnika sa zapadnog Balkana, predstavnika Evropske komisije i Evropskog parlamenta, evropskih analitičara koji prate razvoj u regionu. Istraživanje je sprovedeno u decembru prošle godine a njime je obuhvaćeno 1.400 preduzeća i oko 7.000 građana zemalja regiona.

Kad je riječ o očekivanjima javnosti, građana Albanije, Bosne i Hercegovine, Crne Gore, Hrvatske, Kosova, Makedonije i Srbije, ona su uglavnom usmjerena na otvaranje radnih mjesta, privredni rast, bolju socijalnu situaciju. Ukazuje se na loše upravljanje vladinim i državnim poslovima, neefikasnu vladavinu zakona, rasprostranjenu korupciju, a veliko nezadovoljstvo izaziva i činjenica da tranzicija i demokratske promjene i smjenjivanje vlada nijesu donijeli nikakve promjene kad je riječ prevashodno o otvaranju novih radnih mesta.

Biznis krugovi u regionu, ističe se u Balkanskom barometru, naglašavaju da bi bili "spremni da povećavaju zapošljavanje... ali preovlađujuće osjećanje poslovnih krugova je da nijesu mnogo optimistični u očekivanjima". Štoviše, dodaje se, oni su "suočeni s pogoršavanjem izgleda u većini privreda, a svakako u Bosni i Hercegovini i Srbiji".

Odmor kod kuće provodi 53 %, komunalije ne plaća 28% građana

Za građane regiona najveći ekonomski problem predstavlja nezaposlenost. To je kao problem izdvojilo 64% građana regiona, a isto toliko i građana Srbije. Oko 75% građana u zemljama jugoistočne Evrope uglavnom ili u potpunosti nije zadovoljno ekonomskom situacijom, najviše u Bosni i na Kosovu, a oko trećine građana smatra da neće doći do poboljšanja finansijske situacije u narednih 12 mjeseci. Više od polovine građana regiona, 53%, nije moglo da sebi priušti odmor od nedjelju dana van kuće, 28% nije moglo da plati komunalne račune u proteklih 12 mjeseci, a 18% nije moglo da plati ratu za kredit. Oko 52% građana jugoistočne Evrope razmislilo bi o životu i radu u inostranstvu, dok 45% ne bi o tome razmišljalo. O odlasku u inostranstvo najviše razmišljaju građani BiH (58%), a najmanje Makedonci (35%), dok u Srbiji 45% građana razmišlja o tome.

Srbi skeptični prema članstvu u EU

Stanovništvo zapadnog Balkana u cjelini podržava regionalnu saradnju i članstvo u EU. Međutim, polovina građana uglavnom ne smatra da su se odnosi u jugoistočnoj Evropi poboljšali u proteklih 12 mjeseci, dok 40% smatra da jesu. Za većinu građana regiona (40%) članstvo u EU je dobro, 37% smatra da nije ni dobro ni loše, a 20% da je loše.

Jedino u Srbiji više građana smatra da je članstvo u EU loše nego da je dobro, navodi se u studiji. U Srbiji 24% građana – što je najniža stopa u regionu, smatra da je članstvo u EU dobro, dok 27% smatra da je loše. Najviše građana je ipak neopredijeljeno – 44%. Za razliku od Srbije, na Kosovu i Albaniji preovlađuje stav da je članstvo u EU dobra stvar. To misli 89% građana Kosova i 84% građana Albanije.

Najveći optimisti u pogledu ulaska u EU su građani Albanije od kojih polovina očekuje da će njihova zemlja postati članica do 2020, a 31% do 2025. Slično raspoloženje vlada i na Kosovu ali tamo nešto više građana, 13%, očekuje da se to nikada neće desiti. Najveći pesimisti su građani BiH gdje gotovo 38% ljudi smatra da njihova zemlja neće nikada postati članica EU dok samo 19% smatra da će to postati do 2020.

I poslovni krugovi i javno mnjenje u regionu očekuju, prije svega, veće investicije u proizvodnju i manjkavu infrastrukturu, a biznismeni predočavaju da su veliki problemi skopčani s likvidnošću, "finansijskom stiskom" zbog velikog nivoa nenaplativih kredita i rastućih troškova. Poslovni ljudi su zabrinuti i zbog makroekonomskih problema, primarno pitanja smanjenja deficita i uravnoteženja budžeta. Oni smatraju da je za pospješene privrednog rasta presudno poboljšati tehnologiju, ulaganja u ljudski kapital i infrastrukturu, kao i da vlade i vlasti mnogo bolje upravljaju privrednim i javnim poslovima.

Većina kompanija iz jugoistočne Evrope (JIE) ima pozitivan stav o članstvu u EU a samo 8% članstvo smatra lošim. Na nivou JIE, da je članstvo u EU dobro za poslovanje smatra 56% ispitanih kompanija, dok 34% misli da to ne bi bila ni dobra ni loša stvar. Razlike od zemlje do zemlje su, međutim, velike. Najveći broj skeptika je u Srbiji, gdje samo 41% kompanija smatra da bi članstvo u EU bilo dobro za njihovo poslovanje, 12% to vidi kao lošu stvar a 42% ni kao dobru ni kao lošu. Na Kosovu čak 3/4 anketiranih misli da bi im članstvo u EU pomoglo da unaprijede poslovanje. Međutim, na Kosovu je i procenat skeptika visok (13%) u poređenju sa drugim zemljama regiona. Veći procenat kompanija koje smatraju da bi članstvo

u EU bilo loše za njihov biznis od Srbije i Kosova u regionu ima samo Albanija - 14%. U BiH 68% anketiranih kompanija smatra da je članstvo u EU dobro za biznis, u Hrvatskoj 59%, u Crnoj Gori 55% a u Makedoniji 53%. Rezultati istraživanja pokazuju i da kompanije u regionu kao najveću prepreku u poslovanju vide poreze. Problematici su i finansijski troškovi, kao i praksa drugih kompanija usmjerena na gušenje konkurencije a najmanji problem je zakup zemljišta.

Direktore kompanija sa Kosova brine više stvari a posebno korupcija, organizovani i kriminal na ulici. S druge strane, makedonske kompanije ne brine mnogo toga, osim dozvola za poslovanje, struje i, u izvjesnoj mjeri, zakupa zemljišta. Hrvatske i srpske kompanije kao najveću prepreku vide poreske stope, za kompanije iz BiH vodeći problem je regulatorna neizvjesnost, u Crnoj Gori najviše teškoća kompanijama zadaje finansiranje a u Albaniji antikonkurentna praksa.

Veće kompanije, pokazalo je istraživanje, najviše brinu porezi, nezivjesnost oko regulatorne politike i makroekonomska stabilnost.

Izvor: Beta, EurActiv.rs

Poglavlje 29: Carinska unija

Piše: doc. dr. Jelena Žugić

Carinska unija predstavlja jedinstveno carinsko područje 28 zemalja članica Evropske unije u kojem se ukupna unutrašnja trgovina i promet robom između članica odvija bez carinskih formalnosti, odnosno bez sprovođenja carinskog nadzora nad robom, i bez naplate carinskih davanja. Od svog osnivanja 1. jula 1968. Carinska unija je jedan od kamena temeljaca evropskih integracija i ključna komponenta dobrog funkcionisanja unutrašnjeg evropskog tržišta.

U pogledu trgovinskih odnosa s trećim zemljama važi načelo da sva roba koja ulazi na područje Unije podliježe jedinstvenim pravilima kontrole i naplate propisanih carina utemeljenih na zajedničkoj carinskoj tarifi i zajedničkom i usklađenom carinskom zakonodavstvu za primjenu te tarife.

Pravna regulativa Carinske unije, skoro isključivo, se sastoji od zakonodavstva koje je direktno obavezujuće za države članice. Ona obuhvata Carinski kodeks EU (danom prijema u EU prestaje da važi carinski zakon države koja ulazi u EU) i propise za njegovu primjenu. Ti propisi se odnose na Kombinovano nomenklaturu, zajedničke carinske tarife i propise o klasifikaciji tarifa, carinskim olakšicama, suspenziji carina

i određenim carinskim kvotama, o carinskoj kontroli krivotvorene i piratske robe, prekursora za narkotike, izvoza kulturnih dobara, kao i o zajedničkoj administrativnoj pomoći u pitanjima carine i tranzita.

Nacionalne carinske službe članica zadužene su za svakodnevno operativno sprovođenje carinske politike Evropske unije. One prikupljaju carinske takse, akcize i porez na dodatu vrijednost na uvezene proizvode iz trećih zemalja i brinu o poštovanju uvoznih kvota i drugih ograničenja. Takođe, ove službe sprovode i odgovarajuće carinske kontrole na spoljnim granicama Unije u svrhu suzbijanja svih oblika kriminala, organizovanog kriminala, terorizma, pranja novca, te zaštite prava intelektualne svojine, osiguravanja zaštite zdravlja i sigurnosti potrošača i očuvanja životne sredine.

Za očekivati je da će na tok i dužinu trajanja pregovora Crne Gore sa EU u ovom poglavlju u velikoj mjeri uticati i sama politička odluka EU o tome da li će Crna Gora biti primljena u paketu sa drugim državama zapadnog Balkana ili ne. Ukoliko bi se dinamika pridruživanja EU nastavila sadašnjim tempom, Crna Gora bi postala prva članica Unije od zemalja zapadnog Balkana, što bi značilo da bi njene granice sa Albanijom, Kosovom, Srbijom i BiH bile spoljne granice EU.

Takođe, buduće članice EU, pa i Crna Gora, moraju obezbijediti vezu sa odgovarajućim kompjuterskim carinskim sistemima EU, kao što su TARIC, QUOTA2, Surveillance2, EBTI, AEO, NCTS. Carinska služba, takođe, mora da garantuje adekvatne mjere za primjenu i sprovođenje posebnih pravila navedenih u odgovarajućim oblastima pravnih tekovina EU, kao što su odredbe o spoljnoj trgovini, zdravlju i bezbjednosti.

Crnogorski carinski sistem je uređen Carinskim zakonom, Zakonom o carinskoj tarifi, Zakonom

o carinskoj službi i drugim podzakonskim aktima. Za carinsku politiku nadležno je Ministarstvo finansija, dok je za sprovođenje carinske politike nadležna Uprava carina, kao organ u okviru Ministarstva finansija.

Crna Gora je ostvarila određeni napredak u carinskom zakonodavstvu, i on se uglavnom ogleda u usklađivanju kombinovane nomenklature sa Kombinovanom nomenklaturom EU i ukidanju svih carinskih administrativnih taksi, koje nijesu bile u skladu sa Sporazumom o stabilizaciji i pridruživanju između Crne Gore i EU i *acquis-em*.

Kombinovana nomenklatura, koja je propisana od strane EU, predstavlja jedan od osnovnih preduslova za pravilno sprovođenje spoljnotrgovinske razmjene sa zemljama članicama EU i mijenja se svake godine, pa je Vlada Crne Gore preuzela obavezu da svake godine u novembru Uredbom usklađuje nomenklature carinske tarife.

Crna Gora će tokom predpristupnih pregovora morati uložiti napor kako bi svoje propise uskladila sa onima u EU. Tako, primjera radi, jednom od novousvojenih uredbi Vlade Crne Gore omogućeno odloženo plaćanje carinskog duga u roku od 30 dana od prijema carinske deklaracije, dok u Carinskom kodeksu Zajednice to razdoblje iznosi 10 dana. Nadalje, kada je riječ o zakonodavstvu, Crna Gora poznaje samo carinske

Mnogi naši građani i građanke smatraju da se ulaskom u EU ukidaju sve granice, pasoške i carinske kontrole prema drugim državama Unije.

Ulaskom u EU ne ukidaju se automatski pasoške kontrole sa susjednim zemljama EU-a, ali se ukida carina između država članica. Pasoška kontrola u potpunosti se ukida tek pristupanjem Šengenskom sporazumu što se, prema iskustvu novih članica, može očekivati nekoliko godina nakon pristupanja EU-u.

količinske kvote za pojedine poljoprivredno prehrambene proizvode, koje su utvrđene Sporazumom CEFTA 2006, Privremenim Sporazumom o trgovini i srodnim pitanjima između EU i Crne Gore i Sporazumom o slobodnoj trgovini između Crne Gore i Republike Turske, zbog čega će biti potrebno dodatno usklađivanje sa propisima EU. Pored ovoga, biće potrebno usvojiti propise i obučiti carinike za, primjera radi, detaljan opis carinske kontrole robe sa dvojnomo namjenom (uključuje softver i tehnologiju koja se osim za civilne može koristiti i za vojne svrhe, robu koja se može koristiti za neeksplozivnu upotrebu i pomoći u proizvodnji nuklearnog oružja), carinsku kontrolu kulturnih dobara, prekursora za proizvodnju narkotika i rizičnih hemijskih proizvoda.

Odjeljenje u Upravi carina nadležno za naknadne carinske kontrole mora se ojačati kako bi moglo sistematično planirati i sprovoditi naknadne ili represivne kontrole, nadomještajući smanjenje fizičkih i dokumentacionih provjera. Od mnoštva oblasti, naknadnom kontrolom u Crnoj Gori su pokrivene samo oblasti koje se odnose na carinsku vrijednost robe, svrstavanje robe u nomenklaturu Carinske tarife i porijeklo robe. Uprava carina će morati da uložiti dodatne napore na jačanju unutrašnje kontrole radi efikasnog sprječavanja i otkrivanja korupcije i ostalih nedozvoljenih radnji unutar carinskog sistema.

U Crnoj Gori je od juna 2011. na snazi novi Pravilnik o kontroli gotovog novca, koji detaljno reguliše postupke unošenja gotovog novca u zemlju i iznošenja iz zemlje kao i kazne za njihovo neprijavljivanje. U junu prošle godine usvojeni su i propisi kojima se obezbjeđuje snažnija zaštita intelektualne svojine, u cilju prilagođavanja ove oblasti *acquis-u*. Prema tim propisima, za robu za koju se sumnja da je predmet povrede prava intelektualne svojine, a to su žig, dizajn, geografske oznake porijekla ili patent, carinski postupak se prekida, a sumnjiva roba se zadržava. Međutim, u oba slučaju biće potrebno dodatno usaglašavanje sa propisima EU.

Veoma bitna stavka koja se tiče Poglavlja 29, a koju potencira i EK u svom Izvještaju o napretku Crne Gore za 2011. je potreba da se ubrzati prijem u članstvo u Konvenciji o zajedničkom tranzitu. Riječ je o projektu kojim se uvodi jedan dokument za tranzit robe kroz sve zemlje članice EU-a i četiri članice EFTA-e (Lihtenštajn, Norvešku, Island i Švajcarsku). Kroz ovaj projekat se, takođe, usaglašavaju domaći propisi i carinske procedure sa onima u EU i u članicama EFTE, tako da se na kraju omogućuje transport robe bez zaustavljanja teretnih prevoznih sredstava na granicama zemalja članica EU i EFTE. Članstvo u ovoj Konvenciji, gdje prijem traje godinama, praktično bi značilo

da bi se, primjera radi, roba za Mađarsku mogla cariniti u Luci Bar, a 25 posto EU carine ostalo bi Crnoj Gori.

Za pregovore o pristupanju EU veoma značajno je to što je Crna Gora pristupila programu CUSTOMS 2013, čiji je krajnji cilj da se carinsko poslovanje članice ili države koja je u procesu pridruživanja uskladi sa potrebama zajedničkog tržišta Unije. Ovaj program, koji finansira EU, sprovodi se kroz razvoj IT sistema elektronske razmjene podataka, uporedne analize zakonodavstva, obuke carinskih službenika...

Na kraju, Uprava carina će tokom predpristupnih pregovora morati preduzeti značajne i vrlo opsežne aktivnosti na jačanju kapaciteta, kao i na razvoju i izgradnji cijelog niza informacijskih sistema iz evropskog koncepta e-carine, koji danom pristupanja u EU moraju biti u potpunosti operativni.

Članstvom u EU, crnogorski građani i građanke moći će da kupe kvalitetnije proizvode iz bilo koje države članice Unije, i to po znatno nižim cijenama nego danas. Carinska unija je jedinstveno trgovinsko područje u kojemu sva roba slobodno cirkuliše, bez obzira na to je li proizvedena u EU ili je uvezena iz trećih zemalja. Tako, odjeća proizvedena u Njemačkoj može biti isporučena u Crnu Goru bez obračuna carine i primjene bilo kakve carinske kontrole (sada se carina naplaćuje na robu vrijedniju od 150 eura), dok se, na primjer, carina na uvezeni televizor iz Južne Koreje kao zemlje ne-članice EU plaća po njegovom prvom ulasku u EU, a nakon toga nema više dodatnih carina ili dodatnih provjera unutar EU.

Razočarani istočni susjedi

Piše: mr. Vladimir Vučković

Samit Istočnog partnerstva koji se održao 21. i 22. maja u glavnom gradu Letonije, Rigi, donio je razočaravajuće zaključke za pojedine zemlje regiona istočne Evrope i južnog Kavkaza koje su se nadale evropskoj perspektivi.

Prije svih, za Ukrajinu i Gruziju. One su imale velika očekivanja po pitanju dobijanja statusa kandidata za pristupanje EU, iako u programu Istočnog partnerstva nije obezbijedena mogućnost proširenja za ove zemlje, već samo uspostavljanje kvalitetnijih političkih i ekonomskih odnosa sa EU uz poseban akcent na stabilizaciju regiona i vladavinu prava. Mnogo manje od zahtjevanog, i pored potpisanog Sporazuma o pridruživanju i slobodnoj trgovini, ove zemlje, zajedno sa Moldavijom, u narednom periodu mogle bi biti nagrađene jedino liberalizacijom viznog režima.

S druge strane, Jermenija, Bjelorusija i Azerbejdžan su više okrenuti partnerstvu sa Rusijom i uspostavljanju tješnjih odnosa sa Evroazijskom ekonomskom unijom (EAEU) kao pandanu EU.

Iako EU kroz svoj program Istočnog partnerstva nije ponudila ovim zemljama mogućnost integracije u evropske strukture, pozitivni odjeci politike EU viđeni su u Ukrajini, Gruziji i Moldaviji u domenu demokratizacije društva i institucija, vladavine prava i poštovanja ljudskih i temeljnih prava.

Dogovoreni sporazum između Jermenije i EU još nije potpisan zbog jermenske težnje da sarađuje sa obje organizacije što je u suprotnosti sa regionalnom politikom EU, dok vlada u Baku još od 2013. ne želi da potpiše kolektivni Sporazum o pridruživanju sa EU već isključivo individualni (kao što je Sporazum o energetske saradnji). Očekivanja Bjelorusije kad je riječ o produbljivanju odnosa sa EU nijesu velika, kako zbog činjenice da je ova zemlja osnivač Evroazijske ekonomske unije (zajedno sa Rusijom i Kazahstanom), tako i zbog sankcija koje je EU nametnula bjeloruskom rukovodstvu zbog represija prema političkim neistomišljenicima.

Nakon sukoba u Južnoj Osetiji (Gruzija), EU je 2009. pokrenula regionalnu inicijativu – Istočno partnerstvo u cilju jačanja političke i ekonomske saradnje sa ovih šest država. Istočno partnerstvo kao posebna istočna dimenzija evropske politike susjedstva nastoji da uspostavi stabilnu multilateralnu i bilateralnu saradnju sa ovim zemljama kroz nove ugovorne odnose, sporazume o produbljenoj i sveobuhvatnoj slobodnoj trgovini, te liberalizaciju viznog režima.

EU i Jermenija su se usaglasile da će produbiti saradnju u svim područjima (i pored Jermenskog učešća u EAEU), posebno u domenu pomoći EU političkim i socijalnim

reformama, pojednostavljenju izdavanja viza, zaštiti ljudskih prava i temeljnih sloboda, te obezbjeđivanju pomoći u vrijednosti od 140 do 170 milona eura za razdoblje od 2014. do 2017. usmjerenu na razvoj privatnog sektora, reformu državne uprave i reformu pravosudnog sektora.

Strateško energetske partnerstvo od 2006. imaju Azerbejdžan i EU, uz mogućnost proširenja saradnje na području demokratije i temeljnih sloboda. EU pregovara o jačim odnosima sa ovom zemljom, a od 2010. su zaključeni posebni sporazumi o pridruživanju.

Odnosi između EU i Bjelorusije zavise od konteksta bjeloruskog poštovanja međunarodnog prava i ljudskih prava. Ovakvo stanje uslovilo je održavanje sankcija EU prema Bjelorusiji.

Gruzija i EU imaju dobre odnose u pogledu političke i ekonomske saradnje. Gruzija kao jedan od glavnih predvodnika partnerstva, mogla bi u skorijem periodu da postigne liberalizaciju viznog režima sa EU.

Odnosi između Moldavije i EU su u znatnom usponu, posebno nakon stupanja na snagu liberalizacije viznog režima i privremenoj primjeni sporazuma o pridruživanju što uključuje i područje slobodne trgovine.

Pregovori o Sporazumu o pridruživanju sa Ukrajinom počeli su 2007, da bi politička kriza u ovoj državi znatno uticala na pojačanje dinamike njenog potpisivanja 2014. Ukrajina se još uvijek ne nalazi na viznoj liberalizaciji, iako je 2008. potpisala Sporazum o liberalizaciji viznog režima, a iste godine je pokrenut i dijalog o vizama.

Iako EU kroz svoj program Istočnog partnerstva nije ponudila ovim zemljama mogućnost integracije u evropske strukture, pozitivni odjeci politike EU viđeni su u Ukrajini, Gruziji i Moldaviji u domenu demokratizacije društva i institucija, vladavine prava i poštovanja ljudskih i temeljnih prava. Ovi pozitivni primjeri mogu uticati i na ostale zemlje Istočnog partnerstva (Bjelorusija, Armenija i Azerbejdžan) koje nijesu trenutno zainteresovane za produbljivanje saradnje sa EU, a čija je aktivna participacija od velike važnosti za stabilizaciju regiona.

Zbog toga je neophodno i veće zalaganje EU na ovom području, uz davanje konkretnih naznaka po pitanju budućnosti integracije ovih zemalja u EU, kako se u narednom periodu ne bi dovodilo u pitanje bezbjednost i stabilnost regiona.

Koliko je realan izlazak Britanije iz EU nakon pobjede konzervativaca Davida Camerona na majskim izborima

Ni Londonu, ni Briselu se ne ide u nepoznato

Piše: dr. Vera Šćepanović

Prvo se činilo se da će glavna tema ovogodišnjih izbora u Velikoj Britaniji biti Evropa. Sve je počelo sad već notornim govorom premijera Davida Camerona, krajem 2013, kad je u naporu da popravi svoj državnički imidž i opovrgne optužbe da mu Brisel u svemu vezuje ruke obećao da će do kraja 2017. organizovati referendum o izlasku Velike Britanije iz EU.

Mnogi su se rugali ovom potezu kao jeftinom političkom triku, kojim Cameron pokušava da iskamči podršku birača na dolazećim izborima kako bi im nakon togao mogao dati obećani referendum u vrijeme kada su se izgledi za pobjedu konzervativaca činili nikakvim: ako ga ne izaberu, nikom ništa. Kako su se izbori primicali, međutim, evropski lideri su počeli da pokazuju sve veću zabrinutost da bi rezultat ovih izbora mogao i zaista biti preliminarni glas za ili protiv EU.

Nije pomoglo to što je na izborima za Evropski parlament 2014. pobjedu odnijela Stranka za nezavisnost Velike Britanije (UKIP), i time postala prva stranka u posljednjih sto godina koja je na nacionalnim izborima u Britaniji osvojila više glasova i od Konzervativaca i od Laburista. Obje velike partije su na to požurile da namame glasače k sebi imitirajući stavove

Veliki investitori kao Airbus, Deutsche Bank i HSBC su već upozorili da pripremaju planove za izlazak iz Britanije u slučaju da ona izađe iz EU. Uz to, EU bi ostala najveći ekonomski i trgovinski partner Britanije i niko ne zna kako bi taj odnos izgledao ako bi ova zemlja prestala da bude članica.

Izbori u Britaniji bili o svemu osim o EU. Glavne teme su bila loša ekonomska situacija i način da se osigura finansiranje popularnog, ali i preskupog, nacionalnog sistema zdravstvene zaštite. Jedino pitanje gdje se EU izdaleka pominjala bio je problem imigracije.

UKIP-a: Cameron je napravio veliku predstavu od svog protivljenja postavljanju Jean Claude Junckera na čelo EK zbog Junckerovih tobože „unionističkih“ skretanja, a čak se počelo šušcati da su i Laburisti spremni da ograničaju referendum o članstvu u EU, samo što niko od njihovih lidera nije smogao hrabrosti da i javno objavi datum.

Na kraju su izbori u Britaniji bili o svemu osim o EU. Glavne teme na izbornoj agendi su bila loša ekonomska situacija i način da se osigura finansiranje popularnog, ali i preskupog nacionalnog sistema zdravstvene zaštite. Jedino pitanje gdje se EU makar izdaleka pominjala bio je problem imigracije, ali i tu su glasači uglavnom bili zabrinuti zbog nedovoljnog broja radnih mjesta. UKIP, koja je samo prije godinu dana na izborima za EP osvojila gotovo 30% glasova, uspjela je da osvoji jedan jedini mandat u nacionalnoj skupštini. Britance možda zabavlja njihov provokativni nastup na evropskoj sceni, ali sigurno nijesu ljudi da im povjere upravljanje ozbiljnim poslovima kod kuće. Podrška Laburistima je opala, ali ne zbog njihovog pro-evropskog stava nego zbog toga što je 56 od 59 mandata u tradicionalno laburističkoj Škotskoj osvojila Škotska narodna stranka (SNP), koja je jednako, ako ne i više

pro-evropska, ali i mnogo više škotska i – da se ne lažemo – vjernija laburističkim ciljevima od samih laburista.

Uprkos predizbornoj akrobatici, Konzervativci su osvojili praktično isti broj glasova na ovim izborima kao i 2010, samo što je zbog fragmentacije na ljevici to sada ispalo više mandata, pa im više nije potrebna podrška Liberala da bi oformili vladu.

Suprotstavljanje EU je tako ispalo politički ćorak. Što je još gore, sada kada više nije potrebno podgrijevati nacionalistička raspoloženja u izborne svrhe, takav se stav čini pomalo i opasnim. Veliki investitori kao Airbus, Deutsche Bank i švajcarska HSBC su već upozorili da pripremaju planove za izlazak iz Britanije u slučaju da ona izađe iz EU. Čak bi i nagovještaj izlaska mogao dovesti do problema na osjetljivim međunarodnim finansijskim tržištima.

Uz to, EU bi ostala najveći ekonomski i trgovinski partner Britanije i niko ne zna kako bi taj odnos izgledao ako bi ova zemlja prestala da bude članica. Najvjerovatnije rješenje bi bilo ono koje sada EU primjenjuje na Norvešku, a to je da Norveška prihvata sva pravila unutrašnjeg tržišta EU i u zamjenu za pristup ovom tržištu uplaćuje određenu količinu doprinosa u evropski budžet. Ako je cilj Velike Britanije da ojača suverenitet nad sopstvenom ekonomskom politikom, ovo se čini još gorim rješenjem od trenutnog – osim nešto smanjenih doprinosa u zajednički budžet, Velika Britanija

Najvjerovatniji scenario je tako onaj u kojem će britanska vlada postaviti još uopštenih zahtjeva, EU će pristati na neke kozmetičke izmjene i obje strane će proglasiti pobjedu. Planirana revizija zajedničkog evropskog budžeta na jesen je odlična prilika da se organizuje takva mala politička predstava.

bi i dalje morala da prihvati sva pravila, a bez mogućnosti da utiče na dalji razvoj evropske ekonomske politike.

Kampanja za izlazak iz EU bi se uz to mogla pokazati i politički opasnom. Neuspjeli referendum o nezavisnosti Škotske nije učutkao nacionalističko raspoloženje u ovom dijelu Kraljevstva, a SNP je već najavila da bi u slučaju izlaska Velike Britanije iz EU oni ponovili referendum, kako bi zadržali Škotsku kao nezavisnu državu unutar EU.

Premijer Cameron sve to zna, i čim se ponovo našao na sigurnoj poziciji moći počeo je i da pravi pomirljive gestove ka Briselu. Cameron je čak rekao da bi u slučaju da se EU reformiše on sam poveo kampanju za ostanak u EU jer je „za britanske nacionalne interese najbolje članstvo u fleksibilnoj, prilagodljivoj i otvorenoj EU“. Sa svoje strane, briselski zvaničnici će se takođe potruditi da učine sve što je u njihovoj moći da spriječe odlazak Velike Britanije, dok god to ne zahtijeva ozbiljnije strukturne promjene.

U poruci čestitke premijeru Cameronu na reizboru, predsjednik Komisije, Juncker, je spremno ponudio da Komisija razmotriti svaki prijedlog Britanije i učiniti sve da nađe zadovoljavajuće rješenje. Predsjednik Savjeta EU Donald Tusk je takođe rekao da je spreman da podrži Britaniju u sprovođenju promjena koje ova bude tražila, dok god to ne zahtijeva promjenu osnovnih ugovora EU.

Ono što olakšava situaciju je i činjenica da je Cameron do sada davao samo nejasne izjave o tome što bi Britanija zapravo željela od EU.

Među njima su želja da se Britanija izuzme iz ambicije „sve bliže Unije“ koja se pominje u preambuli posljednjeg ugovora, i zahtjev da nacionalni parlamenti od sada imaju veće mogućnosti da se suprotstave usvajanju evropskog zakonodavstva. U praksi, teško je reći zašto bi išta od ovoga predstavljalo problem. Prvo, Britanija se već izuzela iz velikog broja projekata evropske integracije, nije dio Šengen zone, izuzeta je iz integracije zakonodavstva u oblasti pravde i unutrašnje bezbjednosti, nikada nije potpisala Povelju o osnovnim ljudskim pravima, i već godinama uspijeva da dobije povraćaj sredstava uplaćenih u evropski zajednički budžet jer samo djelimično učestvuje u Evropskoj poljoprivrednoj politici. Drugo, kakvi god planovi za „bližu integraciju“ da postoje za narednih par godina, poput bankarske unije ili većeg fiskalnog usklađivanja – najvjerovatnije će se ticati članica Evropske monetarne unije, kojoj Velika Britanija takođe ne pripada.

Jedino konkretno pitanje koje se do sada pominjalo u ovom kontekstu je zahtjev Britanije da ograniči pristup socijalnoj pomoći za državljane drugih članica EU, kako bi smanjila takozvani „socijalni turizam“. Ovo je direktan napad na slobodu kretanja građana EU i njihovo pravo na jednak zakonski tretman u drugim

zemljama Unije. I Juncker i predstavnici nekih članica, pogotovu Njemačke, kažu da je ovo crta preko koje se ne smije prijeći i da nijedna država članica nema pravo da ograniči jednu od osnovnih sloboda. Međutim, potpredsjednik EK Frans Timmermans je već ponudio Cameronu pomoć u iznalaženju rješenja na nacionalnom nivou. Velika Britanija bi, na primjer, mogla promijeniti pravila o dobijanju socijalne pomoći tako da na nju imaju pravo samo oni koji su u određenom periodu uplaćivali doprinose u državne socijalne fondove. Dok god se to odnosi i na domaće i na strane državljane, Komisija ne bi imala ništa protiv. To bi, naravno, najviše pogodilo mlade nezaposlene građane Britanije, ali bi za Konzervativce moglo ispasti vrlo zgodno rješenje: i popularno, jer bi bilo usmjereno na strane „kradljivce socijalne pomoći“.

Najvjerovatniji scenario je tako onaj u kome će britanska vlada postaviti još uopštenih zahtjeva, EU će pristati na neke kozmetičke izmjene i obje strane će proglasiti pobjedu. Planirana revizija zajedničkog evropskog budžeta na jesen je odlična prilika da se organizuje takva mala politička predstava. Britanija bi takođe trebala da preuzme mjesto predsjedavajućeg EU krajem 2017 pa bi to mogla biti prilika da privole britance na malo prijateljskiji stav prema EU.

U međuvremenu, Britanija će zadržati pravo da se izuzme iz svakog daljeg koraka u procesu integracija, a EU će nastaviti svoj teturavi, više-brzinski i više-ciljni put ka integracijama iz koga će na svakom zaokretu ispadati poneka od članica – neke jer neće, a neke jer ne mogu da drže korak. Integracija „a la carte“ nije nešto čemu bi se evropski lideri trebali radovati, ali je u ovoj situaciji možda najbolji način da se provjetre raznorazne nacionalne frustracije, a zemlje članice puste da ponovo stanu na noge i prisjete se zašto su uopšte ikada i krenule u ovaj proces.

«Uloga i značaj medija u procesu EU integracija – naučene lekcije i iskustva iz regiona»

Centar za građansko obrazovanje (CGO), u saradnji sa *Daily Press Vijesti*, je u okviru projekta „EU vijesti-informiši se!“, podržanog iz komunikacionog budžeta Delegacije EU u Crnoj Gori, 15. maja 2015. u Podgorici organizovao međunarodnu konferenciju na temu: *«Uloga i značaj medija u procesu EU integracija – naučene lekcije i iskustva iz regiona»*.

U uvodnom dijelu, **Alberto Cammarata**, šef političkog sektora Delegacije EU u Crnoj Gori je naglasio da su informacije moć. Prema njegovim riječima „Moć bi trebalo da dolazi od građana u demokratskom društvu i zato je glavni izazov sa kojim se suočavamo da osnažimo građane pružajući im prave i kvalitetne informacije kako bi mogli da donose informisane odluke“. **Željko Ivanović**, izvršni direktor ND Vijesti, ocijenio je da je proces evropskih integracija veoma bitan za države regiona, jer bi one bile izgubljene ukoliko bi ostale van integracionih procesa. **Ana**

VUJOŠEVIĆ, koordinatorka programa za EU integracije u CGO-u, istakla je: *“Crnogorski pregovori sa EU su do sada najzahtjevniji proces dostizanja evropskih standarda jedne zemlje. Uloga civilnog društva u demokratizaciji Crne Gore je nezaobilazna.”* Ona se osvrnula i na prizemne napade na predstavnike medija i NVO-a i pokušaje diskreditacije naglašavajući da oni ne mogu ugroziti opredijeljenost NVO sektora i nezavisnih medija da doprinese evropeizaciji crnogorskog društva.

U okviru druge forum sesije, uvodničar i moderator **Patrick Schmelzer**, šef odjeljenja za reformu javne uprave i medije Delegacije EU u Crnoj Gori, izrazio je uvjerenje da za zemlje zapadnog Balkana nema alternative osim da se dalje reformišu i ulažu napore za šta će dobiti podršku. **Augustin Paljokaj**, dopisnik iz Brisela dnevnih novina „Koha Ditore“ i „Jutarnjeg lista“, podsjetio je da novinari moraju biti kritični, jer je to sama priroda novinarstva. **Ines Sabalić**, dopisnica više regionalnih medija iz Brisela iz Hrvatske, napravila je poređenje da je izvještavanje iz Brisela slično kao posao „rudara u rudniku“. Ona smatra da su, u ovom trenutku, informacije koje dolaze iz Brisela još zatvorenije. „Ono što dobijemo u Briselu jeste jedna upakovana vijest, a do konkretne informacije je teško doći“. **Vildana Selimbegović**, glavna i odgovorna urednica „Oslobođenja“ predstavila je medijsku scenu u Bosni i Hercegovini i istakla da koliko god da političke elite nijesu spremne da sarađuju što se tiče evropskih integracija, one i te kako sarađuju kada je u pitanju njihovo opstajanje na političkoj sceni, i da se još uvijek postavlja pitanje kako da evropske integracije postanu i prioritet građana. **Tanja Maksić**, iz BIRN-a iz Srbije, je rekla da su evropske integracije trenutno najveći srpski projekat, ali se postavlja pitanje kako da ovaj proces postane i prioritet građana. **Agron Bajrami**, glavni i odgovorni urednik „Koha ditore“, ocijenio je da se proces evropskih integracija koristi kao unutrašnja stvar na Kosovu jer vlast trenutnu situaciju koristi za opstanak i da će svaki napredak predstaviti kao svoj uspjeh i manipulirati činjenicama. **Petra Sovdat**, novinarka dnevnika „Finance“, govorila je o iskustvu Slovenije u izvještavanju o evropskim integracijama i istakla da nema smisla izvještavati u ciframa i birokratskim jezikom. **Nedjeljko Rudović**, novinar ND „Vijesti“, naveo je da „nije jednostavno izvještavati o EU i integracijama u momentu dok neko pokušava da vas „udavi“, da nestanete sa lica zemlje“. On je izrazio nadu da će Brisel nastaviti da bude saveznik na planu borbe nezavisnih medija, kao i borbe protiv korupcije i organizovanog kriminala, što će svakako uticati na činjenicu da EU ne izgubi na popularnosti u izvještavanju.

Konferencija je imala za cilj da na jednom mjestu okupi urednike i novinare međunarodnih, regionalnih i nacionalnih medija, koji se u okviru svog rada bave izvještavanjem o procesu EU integracija, kao i temama koje su u vezi sa ovim procesom. Ovo je bila prilika da učesnici/e razmijene iskustva i razmišljanja u odnosu na to što su očekivanja od medija i gdje je njihova uloga u procesu EU integracija. Skup je okupio preko 50 predstavnika/ca Vlade, nevladinih organizacija, medija, političkih partija i diplomatskog kora.

Mapiranje ključnih rizika za korupciju u javnim nabavkama

U Podgorici je 25. maja 2015. održan konsultativni sastanak privrednika i NVO pod nazivom *"Mapiranje ključnih rizika za korupciju u javnim nabavkama"* u organizaciji Instituta alternativa (IA), a uz podršku Ambasade Kraljevine Holandije, sa ciljem da se razmijene stavovi naručilaca i ponuđača o rizicima za korupciju u postupcima javnih nabavki. Sastanak se realizovan u okviru projekta *"Civilno društvo i građani protiv korupcije u javnim nabavkama"* koji je usmjeren ka jačanju saradnje između državnih i nedržavnih aktera u zajedničkim naporima u utvrđivanju nepravilnosti u oblasti javnih nabavki i formulisanju preporuka za unapređenje. Ispred Centra za građansko obrazovanje (CGO) sastanku su učestvovali **Boris Marić**, viši pravni savjetnik i **Nikola Donović**, koordinator programa.

Rod i demokratija

Od 9. do 17. maja 2015. na Cetinju je održana ljetnja škola *"Rod i demokratija"* u organizaciji **Balkans, Let's Get Up!** (BLGU) kao međunarodna škola za izučavanje jednakosti kao ključnog principa demokratskog načina razmišljanja. BLGU je nastao kao inicijativa mladih ljudi u 2009. sa ciljem stvaranja jedne živuće demokratije, građanskog samoopredjeljenja i uključivanja mladih ljudi iz regiona Balkana, a 2013. je prerastao u udruženje sa zvaničnim sjedištem u Srbiji. Ove godine, u okviru ljetnje škole *"Rod i demokratija"* BLGU je okupio učesnike/ce iz Albanije, BiH, Hrvatske, Kosova, Makedonije, Bugarske, Crne Gore i Srbije. Ispred CGO-a na ljetnjoj školi je učestvovala **Željka Četković**, saradnica na programima.

Ženski sud - feministički pristup pravdi

U Sarajevu je od 7. do 10. maja 2015. organizovan *Ženski sud - feministički pristup*, sa namjerom da se objelodane zločini nad ženama, spriječi dalje ćutanje, zaborav i nekažnjivost zločina, izvrši naknadna revizija istorije te uvede ženski pristup pravdi i trajno zabilježe svjedočenja o zločinima i nasilju počinjenim nad ženama u državama nasljednicama SFRJ od 1990. do danas. U skladu s feminističkim pristupom pravdi, Ženski sud je omogućio javni prostor za slobodno svjedočenje žena i mogućnost da se njihova svjedočanstva trajno zabilježe. Organizatori/ke Ženskog suda su: Pokret Majke enklava Srebrenica i Žepa, Fondacija CURE (Bosna i Hercegovina), Anima (Crna Gora), Centar za ženske studije, Centar za žene žrtve rata - ROSA (Hrvatska), Ženska mreža Kosova (Kosovo), Savjet za rodnu ravnopravnost (Makedonija), Ženski lobi Slovenije (Slovenija), Centar za ženske studije, Žene u crnom (Srbija). Ispred CGO-a učestvovala je **Jelena Nedović**, asistentkinja na programima.

Modeli finansiranja organizacija civilnog društva iz javnih fondova

U organizaciji Regionalne kancelarije TACSO iz Sarajeva i TACSO kancelarije u Crnoj Gori, u Podgorici je, 13. maja 2015. održan regionalni skup na temu: »Pregled mogućih modela upravljanja javnim sredstvima i mogućih izazova«, koji je otvorila **Marija Vučinović**, ministarka u Vladi Crne Gore i predsjednica Savjeta za razvoj nevladinih organizacija i **Andre Lys**, šef Sektora za saradnju u Delegaciji EU u Crnoj Gori. Na skupu su učestvovali predstavnici vlada i organizacija civilnog društva: Hrvatske, Srbije, BiH, Albanije, Rumunije, Estonije, Kosova, Turske i Makedonije. Skupu su ispred CGO-a prisustvovala **Snežana Kaluđerović**, koordinatorka programa i **Wanda Tiefenbacher**, saradnica na programima.

Zapošljavanje mladih sa invaliditetom

Udruženje mladih sa hendikepom Crne Gore organizovalo je konferenciju *"Zapošljavanje osoba s invaliditetom"* 08. maja 2015. u sklopu projekta: *"Ojačajmo kapacitete da bismo pojačali promjene"* podržanog od strane Delegacije EU u Crnoj Gori. U uvodnom dijelu konferencije su govorili: **Aleksandar Andrija Pejović**, državni sekretar za evropske integracije i glavni pregovarač, **Slaven Radunović**, predsjednik Odbora za evropske integracije, **Edina Dašić-Perazić**, generalna direktorica direktorata za tržište rada i zapošljavanje u Ministarstvu rada isocijalnog staranja, **Šučko Baković**, zaštitnik ljudskih prava i sloboda i šef političkog sektora u Delegaciji EU u Crnoj Gori **Alberto Cammarata**. Na panelu *"Zapošljavanje osoba s invaliditetom - od zakona do prakse"* su govorili direktorica Zavoda za zapošljavanje Crne Gore **Vukica Jelić**, predstavnik Ministarstva rada i socijalnog staranja **Milica Ćurčić**, kao i predstavnici partnerskih organizacija iz Crne Gore **Goran Macanović** (Savez slijepih Crne Gore) i Holandije **Brede Kristensen** (transFORMA). Učesnik na konferenciji ispred CGO-a bio je **Petar Đukanović**, koordinator programa.

A.V

“Right to Dialogue” World Youth Forum

University of Trieste runs its 8th edition of world youth forum “Right to dialogue” from 2 to 4 October 2015, in Trieste, Italy. The theme for this year is “Old and new poverties. Europe and other worlds”. The following fields of discussion are suggested: values – Goods and values; economic and cultural values; modern and postmodern between ethics and economics; culture of wealth – From welfare to the «economics of happiness»? Needs and historie; strategies – Out of poverty: growth or degrowth? Is there a global economy?; new poverties – loss of memory, loss of beauty, loss of identities, loss of rights: towards the «bare life»?

Participants are invited to present their own proposals within the suggested fields of discussion, or to present different topics / panels (within the given general theme) bringing their own local experiences, views and inputs from different scientific fields in a transdisciplinary perspective (economics, social sciences, history, psychology, arts, cultural studies, political science...).

Open to: young adults aged 18 to 35, without distinction as to nationality. Those who are interested in taking part to the Forum must apply by filling the [form](#) and sending it to dirittodialogo@gmail.com.

Deadline for applications: 30 June 2015.

For more information, please check the official [web-page](#) or download the [official call](#).

“Falling Walls” Science Fellowship for Journalists

[Falling Walls](#) is a unique international platform for leaders from the worlds of science, business, politics, the arts and society. It has been initiated on the occasion of the 20th anniversary of the fall of the Berlin wall. In an effort to keep the public informed on life-changing scientific breakthroughs, the Falling Walls Science Fellowship for Journalists has been created. It is aimed to journalists and bloggers with at least three years of experience, and who hope to advance their knowledge in the area of sciences. The Fellows get the opportunity to attend the **Falling Walls Lab, Falling Walls Venture and the Falling Walls Conference on 8 and 9 November 2015 in Berlin**.

Open to: freelancers, full-time journalists or bloggers with minimum of 3 years of professional journalism/ blogging experience. The fellowship includes travel expenses (economy class), accommodation for 3 nights, conference fees and meals (breakfast at hotel, catering during the Falling Walls events). Applicants must complete the [online form](#) and submit two work samples together with a CV and cover letter (both in English) stating their motivation to apply for the fellowship.

Deadline for application: 31 July 2015.

For more information, please check the [official website](#).

Izdavač: Centar za građansko obrazovanje (CGO)

EIC Bilten - Evropski puls - je elektronski časopis koji izlazi uz podršku fondacije Friedrich Ebert od 2005. Od februara 2015. Evropski puls izlazi u okviru projekta “EU vijesti - budi informisan!” koji se finansira iz komunikacionog budžeta Delegacije Evropske unije u Crnoj Gori, a kofinansira ga fondacija Friedrich Ebert. Projekat sprovode Daily Press Vijesti i Centar za građansko obrazovanje (CGO). Zaveden je u Ministarstvu kulture pod rednim brojem 578.

Glavni i odgovorni urednik: Vladan Žugić
Uređivački kolegijum: dr Vera Šćepanović, Daliborka Uljarević, Svetlana Pešić, Ana Vujošević, Vladimir Vučković
Prevod i lektura: CGO
Prelom i ilustracije: Dragana Koprivica
Produkcija: Centar za građansko obrazovanje (CGO)

Adresa redakcije: Njegoševa 36/1 Tel/fax: +382 20 665 112, 665 327 ep@cgo-cce.org, info@cgo-cce.org
Evropski puls možete preuzeti na sajtu www.cgo-cce.org ili se pretplatiti za direktnu mjesečnu elektronsku dostavu putem maila ep@cgo-cce.org

Sadržaj publikacije je isključiva odgovornost Centra za građansko obrazovanje (CGO) i ne može se smatrati da odražava stavove Evropske unije.